

Strategie adaptačního chování

Adaptační opatření jsou souborem možných přizpůsobení nejvíce zranitelných složek přírodního nebo antropogenního systému současné či předpokládané změně klimatických podmínek a jejím důsledkům. Ve snaze předcházet většinou negativním dopadům změn je nezbytné, aby adaptační opatření byla postupně přesouvána z polohy reaktivní (opatření na likvidaci bezprostředních následků přírodních či jiných mimořádných situací či katastrof) do polohy proaktivní.

Význam adaptačních opatření

V současné době je význam uplatňování adaptačních opatření na zmírňování dopadů změny klimatu kladen na podobnou rovinu důležitosti jako význam opatření spojených se snižováním úrovně koncentrací skleníkových plynů v atmosféře (tzv. mitigační opatření). Porovnání ekonomických nákladů a přínosů obou typů opatření je velmi obtížné. Přínosy adaptačních opatření mají ve srovnání s globálním působením opatření na snižování emisí skleníkových plynů většinou pouze lokální či regionální charakter, přesto jsou však v měřítku státu významným nástrojem pro snižování dopadů změny klimatu, který by neměl být v ČR opomíjen.

Výstupy ze scénářů vývoje klimatu a očekávaných dopadů lze použít pro odhad vhodných adaptačních opatření. Především by se měly realizovat takové aktivity, které nevyžadují vysoké náklady a jsou žádoucí pro zmírnění nepříznivých účinků pozorované a projektované změny klimatu. Patří mezi ně i řada nestrukturálních opatření, zlepšujících např. informační systémy a podporujících osvětu pro laickou i odbornou veřejnost, revitalizace krajiny a řada dalších opatření.

Vodní režim

Základem ochrany před extrémními hydrologickými jevy je zadržování vody v krajině optimalizací její struktury a využíváním efektivních a přírodě blízkých technických preventivních opatření. Pro splnění těchto podmínek je zejména nutné zapojit orgány kraje a místní samosprávy do dlouhodobých prognóz nároků na vodu, připravit návrhy legislativních opatření, potřebných k dosažení provázanosti a zpracování plánů oblastí povodí s řešením komplexních pozemkových úprav. Je žádoucí, aby zmíněné orgány uplatňovaly koncepce nakládání se srážkovými vodami, umožňující jejich zadržování, vsakování i přímé využívání (zvláště v urbanizovaných územích) a zajišťovaly obnovu funkcí stávajících vodních nádrží odstraněním sedimentů a prováděly ochranu lokalit vhodných pro umělou akumulaci povrchových vod.

Zemědělství

Zemědělství kromě produkční funkce také plní významnou úlohu krajinotvornou. Adaptační opatření proto musí vycházet ze stávajících poznatků a z analýzy regionálních a lokálních přírodních podmínek. V rámci zemědělského sektoru je v souvislosti s ochranou před dopady klimatické změny potřeba posílit opatření na ochranu půdy před erozí a opatření, která podporují zadržování vody v zemědělské krajině.

Lesnictví

V rámci sektoru lesnictví je potřeba se zaměřit zejména na jeho stabilizaci. S tím úzce souvisí provázanost adaptačních a mitigačních opatření, neboť opatření směřovaná k zamezení plošného hroucení lesních ekosystémů v důsledku klimatické změny jsou zároveň i opatřeními, které stabilizují zásoby uhlíku v lesích a tím působí proti akceleraci klimatické změny. Optimálním modelem při respektování principu předběžné opatrnosti se jeví strukturálně bohatý, nepasečnými formami obhospodařovaný les, preferující stanovištně vhodné dřeviny s vysokou a stabilní produkcí dřevní hmoty, při jehož obhospodařování jsou využívány především přírodní procesy a jsou minimalizovány energetické vnosy.

Lidské zdraví

Sektor zdravotnictví by měl být relativně nejméně postiženým dopady změny klimatu. Celosvětová migrace obyvatelstva vynucená změnou klimatu a populačním růstem v rozvojových zemích bude zvyšovat nároky v boji s infekčními chorobami a chorobami tropických oblastí. Adaptace by měly být výhledově zaměřeny na úpravu legislativy (úprava pravidel výstavby a respektování nových urbanistických hledisek), technické aspekty (používání klimatizace, rozšiřování a využívání městské zeleně a rekreačních zón, zabezpečení pro případy výskytu extrémních počasových jevů, omezování výskytu přenašečů chorob), zkvalitňování varovných systémů směrem k obyvatelstvu o možném ohrožení a zvyšování informovanosti, která povedou ke změně chování populace při výskytech extrémních počasových jevů.

Urbanizovaná krajina

V urbanizované krajině se z hlediska krajinných opatření považuje za nutné především realizovat v mnohem větší míře opatření, jejichž principem je zvýšení ploch zeleně a to různě dimenzované dle konkrétního umístění a potřebné funkce. V dalším je pak cílem zapojení přírodních nebo přírodě blízkých prvků přímo do zástavby nebo alespoň v jejím nejtěsnějším okolí – vodní prvky, louky apod.

Biodiverzita

Přírodní i umělé ekosystémy s vysokou druhovou rozmanitostí a zdravé ekosystémy budou s velkou pravděpodobností schopny se probíhající a očekávané změně klimatu přizpůsobit. Od ochrany přírody a krajiny to však bude vyžadovat dynamičtější pojetí územní ochrany. Vzhledem k předpokládanému posunu areálu četných druhů fauny a flóry je nutné rozšířit stávající soustavu zvláště chráněných území o co nejvíce bioklimaticky odlišných ploch.

Zdroj: ČHMÚ